

постоянным действующим органом ФФУ, созданный для развития женского футбола Украины. В этом же году прошел первый чемпионат Украины по женскому футболу, в котором приняли участие 8 команд. После проведения первого чемпионата, в дальнейшем чемпионат Украины проводится ежегодно.

Сегодня, по оценке FIFA, во всем мире в футбол играют более 30 миллионов женщин, а 14% всех молодых футболистов – это девушки.

Вывод. В связи с разными социально-экономическими трудностями, женский футбол в Украине сталкивается с массой трудностей, в частности на развитие женского футбола не выделяется должное финансирование, отсутствуют футбольные секции, не хватает квалифицированных тренеров, сказывается влияние гендерных стереотипов, низкая заработная плата и т.д. Несмотря на все сложности, украинские футболистки добились определенных успехов. В 2009 году квалифицировались в финальную часть чемпионата Европы. А в мировом рейтинге ФИФА женская сборная Украины находится на 18 месте [4]. Особенно сильны сейчас команды Германии, США, Бразилии, Англии и Швеции. С каждым годом матчи женских футбольных команд привлекают все большую и большую аудиторию болельщиков во всем мире.

Список использованной литературы:

1. Голощаков Б. Р. *История физической культуры и спорта* /Б.Р. Голощаков/ Учебное пособие. М.: Академия, 2001. – С.246-249.
2. ЖФК Жилстрой – 1. *Официальный сайт женского футбольного клуба* [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://gs1football.com.ua>.
3. *Коротко о футболе, в который играют женщины* [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://fc-alektan.narod.ru/>.
4. *Офіційний сайт Федерації футболу України* [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ffu.org.ua/>

УПРАВЛІНСЬКІ, ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ, СОЦІОЛОГІЧНІ ТА ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

КРОПИВНИЦЬКА Т.А., к.фіз.вих., доцент

Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НЕОЛІМПІЙСЬКОГО СПОРТУ

Анотація. Розглянуто особливості розвитку неолімпійського спорту, його місце у міжнародному спортивному русі. Визначено основні тенденції та окреслені перспективи подальшого розвитку.

Ключові слова: неолімпійський спорт, Міжнародна асоціація Всесвітніх ігор, Всесвітні ігри, тенденції та перспективи розвитку.

Вступ. Неолімпійський спорт сьогодні є важливою складовою міжнародного спортивного руху із власною організаційною структурою, змаганнями, спортсменами, вболівальниками тощо [5]. Сучасність, різноманітність та численність неолімпійських видів спорту створюють підґрунтя для протистояння викликам, що постали перед сферою фізичної культури та спорту: захоплення дітей та молоді пасивними формами проведення дозвілля, низький рівень рухової активності та невмотивованість до занять спортом, і як наслідок – проблеми із здоров'ям.

Величезний потенціал неолімпійського спорту для вирішення глобальних проблем сучасного суспільства багато в чому не розкритий через брак наукових розробок в даному напрямі. Як свідчать попередні наші дослідження [3], близько 80 % всіх наукових робіт у період з 1980 до 2015 р. присвячені вирішенню проблем олімпійського спорту. З одного боку, з 2006 р. інтенсифікувалися дослідження і неолімпійського спорту, проте переважна їх частина стосується питань підготовки спортсменів в окремих видах спорту. Є низка робіт, де розглядаються історичні, організаційні, правові, економічні аспекти неолімпійського спорту [1-5 та ін.]. Проте актуальними питаннями завжди залишаються визначення тенденцій його розвитку задля розуміння перспектив подальшого функціонування.

Мета – обґрунтувати перспективи розвитку неолімпійського спорту в світі на підставі аналізу основних його тенденцій.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати стан розвитку та визначити основні тенденції неолімпійського спорту в світі.

2. Виділити можливі шляхи його подальшого функціонування.

Методи дослідження: аналіз наукової літератури, документальних матеріалів, інформаційних ресурсів мережі Інтернет; синтез; узагальнення; порівняння.

Результати дослідження та їх обговорення. Розвиток олімпійського та неолімпійського спорту відбувався майже одночасно. Комплексний характер Олімпійських ігор з можливістю задоволення уподобань широкої глядацької аудиторії, універсальність принципів олімпізму, що перевірені у сприятливі та

кризові періоди – стимулювали процес становлення неолімпійського спорту як складової міжнародного спортивного руху. Головною метою багатьох федерацій вважається включення своїх видів спорту до олімпійської програми. В той же час її реалізація за об'єктивними причинами є малоімовірною. Саме це спричинило виникнення міжнародних комплексних змагань – Всесвітніх ігор (1981 р.), які об'єднали неолімпійські види спорту або спортивні дисципліни.

За тридцять п'ять років існування Всесвітніх ігор значно розширилися показники їх розвитку: географія проведення змагань, кількісний склад учасників та регіональне представництво, чисельність видів спорту у програмі (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка розвитку Всесвітніх ігор [6]

№ ігор	Дата проведення	Місце проведення	Кількість		
			спортсменів	країн	видів спорту
I	25.07–3.08.1981 р.	Санта-Клара, (США)	1265	34	16 (14+2 [#])
II	25.07–4.08.1985 р.	Лондон (Велика Британія)	1550	34	24 (20+4 [#])
III	20–30.07.1989 р.	Карлсруе (Німеччина)	1965	44	24 (19+5)
IV	22.07–1.08.1993 р.	Гаага (Нідерланди)	2275	69	24 (21+3 [#])
V	7–17.08.1997 р.	Лахти (Фінляндія)	2600	78	29 (23+6 [#])
VI	16–26.08.2001 р.	Акіта (Японія)	3200	93	32 (27+5 [#])
VII	14–24.07.2005 р.	Дуйсбург (Німеччина)	3200	93	37 (31+6 [#])
VIII	16–26.07.2009 р.	Гаосюн (Китай, Тайвань)	3235	90	36 (31+5 [#])
IX	25.07–4.08.2013 р.	Калі (Колумбія)	3870	109	37 (32+5 [#])
X	20–30.07.2017 р.	Вроцлав (Польща)	3500*	109*	39 (35+4 [#])

Примітка: * - орієнтовна кількість; # - офіційні та демонстраційні види спорту відповідно

Динаміка показників головних змагань неолімпійського спорту свідчить про тенденцію збільшення його популярності у світі, зацікавленості ним спортивної спільноти зокрема та громадянського суспільства взагалі. Якщо I та II Всесвітні ігри, що пройшли у Санта-Клара (США) та Лондоні (Велика Британія) відбулися поза увагою мешканців цих міст та країн через слабе висвітлення подій у ЗМІ [6], сьогодні відпрацьовані механізми співпраці з телебаченням, інтернетом, пресою. Результатами такого співробітництва стала трансляція подій IX Всесвітніх ігор

25 телекомпаніями світу із залученням понад 6 млн. телеглядачів, безпосередня присутність на змаганнях близько 280 тис. вболівальників. Порівняння зазначених показників з Олімпійськими іграми, трансляція яких відбувається майже у всі куточки земної кулі, де змагаються більше 10 тис. атлетів із понад 200 країн, свідчить про наявність ще значного резерву для зростання. Програма Всесвітніх ігор вже досягла періоду стабілізації, проте подальший розвиток цих змагань можливий за рахунок залучення нових держав-учасниць та столиць-організаторів.

Всесвітні ігри є більш привабливими за Олімпійські ігри для невеликих міст та країн, влада та спортивні функціонери яких бажають стати організаторами масштабних змагань, завдяки можливості проведення частини турнірів в інших містах цієї країни (міста-«супутники»), менш жорстким вимогам до спортивних споруд та місць проживання учасників. Ігри Олімпіади останнім часом спроможні проводити лише столиці розвинених держав (Пекін, 2008; Лондон, 2012; Ріо-де-Жанейро, 2016; Токіо, 2020 тощо), витрачаючи на цю подію близько 40 млрд. дол. Серед організаторів Всесвітніх ігор столиця держави приймала змагання лише один раз (Лондон, 1985), а останні змагання обійшлися державному та місцевому бюджетам Колумбії та Калі у 105 млн. дол. [7], що у 400 разів економічніше у порівнянні з Іграми Олімпіади. Крім того, можливою найближчою перспективою розвитку Всесвітніх ігор стане проведення змагань на африканському континенті. Заявка від Південно-Африканської республіки (ПАР) до Міжнародної асоціації Всесвітніх ігор (IWGA) надходила вже двічі: на організацію V та IX Всесвітніх ігор (1997 та 2013 рр. відповідно). В першому випадку заявка від Порт-Елізабет була задоволена, проте через отримання незалежності ПАР та політичних змін у країні, ігри були перенесені у Лахті (Фінляндія). Якщо Всесвітні ігри відбудуться в Африці, це будуть перші міжнародні комплексні змагання всесвітнього рівня, організовані на цьому континенті.

Однією з найбільш інтенсивних тенденцій неолімпійського спорту є поява нових видів спорту та спортивних дисциплін, більшість з яких виникли у XX сторіччі. Проте ця тенденція має місце і сьогодні, так як існує велике різноманіття форм рухової активності (бокінг, зорбінг, слейклайн, паркур та ін.), які у перспективі можуть отримати статус «виду спорту».

Зростання кількості видів спорту стимулює процеси появи нових змагань, у тому числі комплексного характеру. Започатковані Всесвітні ігри з груп видів спорту (інтелектуальних, пляжних, вуличних, єдиноборств); зростає популярність екстремальних ігор (Гравітаційних та X-ігор), окремі федерації організують міжнародні комплексні турніри тощо. Переважна більшість спортивних дисциплін, що формують програми цих змагань, відносяться до системи неолімпійського спорту. Керівні структури даного спортивного напрямку у своїй діяльності користуються принципами «чесної гри», популяризують спорт без допінгу, дискримінації, на засадах миру та протидії негативним наслідкам сучасного постіндустріального суспільства.

Завдяки дотримання принципів олімпізму неолімпійський спорт, зокрема Всесвітні ігри, підтримані керівництвом МОК. Проте так було не завжди. У 1980-

ті рр. МОК сприйняв звістку про нові змагання без ентузіазму, з побоюванням порушення власних прав та конкуренції з боку IWGA. МОК заборонив брати участь представникам олімпійських видів спорту (боксу та водного поло), федерації яких отримали запрошення на Всесвітні ігри 1981 р. Через це Міжнародна асоціація аматорського боксу за два тижня до початку змагань відмовилася від участі, а турнір з водного поло серед жінок відбувся, проте команди не виходили на церемонію відкриття.

Сьогодні вже стали традиціями присутність на Всесвітніх іграх президента МОК та підняття олімпійського прапора поряд з прапором IWGA. А відповідно до Меморандумів, підписаних між двома структурами [8, 9], IWGA включає до програми змагань лише види спорту (дисципліни), що не представлені в програмі Олімпійський ігор. В свою чергу, МОК закликає НОК країн надавати підтримку і допомогу при комплектуванні національних збірних на Всесвітні ігри.

Одне з протиріч, що сьогодні має місце у неолімпійському спорті, пов'язане з термінологією. Термін «неолімпійський спорт» використовується лише в Україні. В інших країнах світу такий термін майже не застосовується, як і відсутнє пояснення сутності цього соціального явища. Вважаємо, що причина полягає у тому, що не існує чітких меж між напрямками сучасного спортивного руху. Наприклад, футбол є популярним у професійному спорті, включений до олімпійської програми, представлений у змаганнях осіб з обмеженими можливостями тощо. Нерідко одні й ті ж спортсмени беруть участь у різних спортивних змаганнях: олімпійських, професійних та неолімпійських. Такі види спорту, як тхеквондо, софтбол, триатлон, бадмінтон та ін., що входили до програми Всесвітніх ігор, пізніше включені до олімпійських турнірів. Тому можна з впевненістю стверджувати, що неухильне зростання популярності неолімпійського напрямку призведе до появи офіційного терміну «неолімпійський спорт» або іншого терміну, дефініція якого зможе відобразити його сутність.

Висновки:

1. Неолімпійський спорт – соціокультурне явище, один з напрямків спортивного руху, де реалізуються взаємопов'язані між собою процеси спортивної підготовки, організації та проведення спортивних змагань з переважно тих видів спорту, що не входять до олімпійської програми. Факт існування великої кількості неолімпійських видів спорту, що розвиваються в різних країнах світу, свідчить про масштаби його поширення. Зміцнення здоров'я, вдосконалення рухових здібностей, виховання характеру, визнання в соціумі – такі завдання вирішує цей напрямок спорту, створюючи умови для розвитку фізичних і морально-вольових якостей молодого покоління.

2. Середосновних тенденцій розвитку неолімпійського спорту можна виділити: зростання популярності неолімпійського спорту в світі в цілому, та його головних змагань – Всесвітніх ігор зокрема; виникнення нових форм рухової активності та їх подальша трансформація у види спорту (дисципліни); започаткування нових міжнародних комплексних змагань; налагодження стосунків керівників МОК та IWGA; спроби невеликих країн, міст проводити масштабні змагання комплексного